

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
БЕОГРАД

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
Посланичка група Двери
23. октобар 2017. године
Београд

ПРИМЉЕНО: 23. 10. 2017

Орг. одл.	Број	Прилог	Вредности
	С1011-3/10	/	

14

ПРЕДСЕДНИКУ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

На основу члана 107. став 1. Устава Републике Србије, члана 40. став 1. тачка 1) Закона о Народној скупштини и члана 150. став 1. Пословника народне скупштине, подносимо **Предлог закона о изменама и допунама Закона о забрани дискриминације**, с предлогом да се узме у претрес.

НАРОДНИ ПОСЛАНИЦИ

Марија Јањушевић

Бошко Обрадовић

**ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА
ЗАКОНА О ЗАБРАНИ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ**

Члан 1.

У Закону о забрани дискриминације („Службени гласник РС“, бр.22/09.), у члану 2. став 1, тачка 1) речи: „родном идентитету,” и „сексуалној оријентацији,“ бришу се.

Члан 2.

У члану 16. став 3, речи „и други“ бришу се.

Члан 3.

У члану 21. став 2, брише се.

Члан 4.

У члану 22. после става 2, додаје се нови став 3. који гласи:

”Забрањена је промоција хомосексуализма малолетним особама и излагање деце садржајима који нису примерени њиховом узрасту.”

Члан 5.

У члану 45. став 1. реч „не“, брише се.

Став 2. мења се и гласи:

”Уколико тужилац учини вероватним да је тужени извршио акт дискриминације, терет доказивања да услед тог акта је дошло до повреде начела једнакости, односно начела једнаких права и обавеза сноси тужилац.”

Члан 6.

У члан 46. став 1. речи: ” и организација која се бави заштитом људских права, односно права одређене групе лица”, бришу се.

Став 2, брише се.

Члан 7.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у ”Службеном гласнику Републике Србије”.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. Уставни основ за доношење закона

Уставни основ за доношење Закона о изменама и допунама Закона о забрани дискриминације садржан је у члановима 97. и 99. Устава Републике Србије, којима су дефинисане надлежности Републике Србије и Народне скупштине Републике Србије, као и чланом 21. Устава, према коме, између осталог, Република Србија уређује забрану сваке дискриминације, непосредне или посредне, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета.

II. Разлози за доношење закона

Измене и допуне Закона о забрани дискриминације предлажу се како би се постојећи закон прецизније дефинисао и избегла различита тумачења у пракси и спречила могућност кршења Устава применом одредби важећег закона. Закон о забрани дискриминације је још један у низу закона који су донети на брзину и под притиском штетне климе „ приступање Србије ЕУ по сваку цену“, а његовом усвајању претходио је значајан притисак великог броја организација из НВО сектора који се баве заступањем интереса ЛГБТ популације у Србији. Евидентно је да су Законом о забрани дискриминације обухваћене све осетљиве групе у Србији, али је он донет тек након експанзије НВО које се баве ЛГБТ питањима, док деценијски проблеми дискриминације деце, особа са инвалидитетом и Рома нису били довољан покретач да се законодавство у Србији бави забраном дискриминације. Како би се заиста заштитиле особе и групе које су директне жртве дискриминације и спречила злоупотреба овог закона у циљу освете и одмазде према неистомишљеницима, непоходно је прецизније одредити поједине чланове Закона о спречавању дискриминације. Садашња формулација Закона може да доведе до ситуације да се грађанима који имају по Уставу, члан 43. став 5, право да својој деци пруже верско и морално васпитање у складу са сопственим уверењима онемогући да спрече излагање деце непримерним садржајима. У пракси је често веома тешко доказати свесну и намерну дискриминацију, а положај деце и осова са инвалидитетом чак често изискује позитивну дискриминацију, па је потребно правно заштити особе које су изазвале такав вид дискриминације од правних последица. Уколико се остави могућност било каквог произвољног тумачења постојећег Закона, то ће у крајњој мери довести до кршења људских права и неминовно изазвати нове случајеве дискриминације.

III. Објашњење основних правних института и појединачних решења

Чланом 1. Предлога предлаже се изостављање родног идентитета и сексуалне оријентације из листе личних својстава наведених у члану 2. Закона о забрани дискриминације на основу којих се забрањује дискриминација, јер Устав Републике Србије не препознаје ова својства, већ једино препознаје равноправност полова.

Чланом 2. Предлога закона о забрани дискриминације врше се измене члана 16.став 3. у прецизирањем формулације осетљивих група и то брисањем речи „и други“, како би се спречила произвољност тумачења Закона, јер се под наводом „и други“ списак осетљивих група на које се Закон примењује може бесконачно проширивати. То би у крајњој линији могло довести до низа лажних оптужби за дискриминацију и децу и особе са инвалидитетом ставити у неповољнији положај.

Чланом 3. брише се у члану 21.став 2, који говори о праву изјашњавања о сексуалној оријентацији, што није прихватљиво због могућности да малолетна лица буду изложена непримереном садржају која крше одредбе члана 64.Устава о Правима детета, као и члан 43. Устава којим је дефинисано да родитељи и законски стараоци имају право да својој деци обезбеде верско и морално образовање у складу са својим уверењима. Сексуална оријентација, дефинисана у ставу 1. Закона је садржана у људском праву на приватност и ни у једном међународном документу није дефинисана као посебно људско право. Јавно изјашњавање о сексуалној оријентацији је непожељно и не сме бити дозвољено.

Чланом 4, у члану 22. Закона после става 2. додаје се нови став 3.којим се забрањује промоција хомосексуализма малолетним особама и излагање деце садржајима који нису примерени њиховом узрасту. Тиме се прецизира забрана промоције хомосексуализма у јавности у складу са члановима 43,64 и 65. Устава Републике Србије.

Чланом 5, у члану 45. став 1. брисањем речце „не“, постојећи Закон се усклађује са чланом 36. Устава у којем невосмислено стоји да свако има право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се одлучује о његовом праву, обавези или на законом заснованом интересу. Изменама у ставу 2. постојећи закон се мења тако да уколико тужилац учини вероватним да је тужени извршио акт дискриминације, терет доказивања да услед тог акта је дошло до повреде начела једнакости, односно начела једнаких права и обавеза сноси тужилац, а не да тужени доказује да није дошло до акта дискриминације. Овако се акт усклађује према норми претпоставке невиности, па је терет доказивања на тужиоцу, а не на туженом.

Чланом 6, у члану 46. став 1. бришу се речи којима се омогућује организацијама које се баве заштитом људских права, односно правима одређене групе лица, да самостално подносе тужбе за дискриминаторско понашање без знања и сагласности Повереника за заштиту равноправности, јер је таквом одредбом уведена дискриминација према свима који немају или нису чланови организација које се баве заштитом људских права. Институт Повереника је сасвим довољан да обради и процени све захтеве за подизањем тужби било организација, било појединаца који сматрају да постоји основ за покретање тужби за дискриминаторско понашање. Брисањем става 2. извршено је усклађивање са изменама из става 1. истог члана.

Чланом 7. Предлога Закона прописано је ступање на снагу Закона осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

IV. Анализа ефеката прописа

Предложеним изменама и допунама Закона о забрани дискриминације ускладиће се поједине одредбе закона из 2009. године који је на снази, а за које смо утврдили да применом одредаба у пракси долази до колизије са Уставом Републике Србије. Посебно позитиван ефекат односи се на спречавање промоције хомосексуализма и сексуалне оријентације малолетним лицима, чиме се чува општи морал и здравље грађана Републике Србије. Наведеним изменама и допунама враћа се и претпоставка невиности у процесу доказивања акта дискриминације, што је у складу да општим правним нормама.

V. Процена финансијских средстава потребних за спровођење закона

За спровођење овог закона није потребно обезбедити додатна финансијска средства у буџету Републике Србије.

VI. Преглед одредаба важећег прописа које се мењају и допуњују

Члан 2.

У овом закону:

- 1) изрази „дискриминација” и „дискриминаторско поступање” означавају свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства), у односу на лица или групе као и на чланове њихових породица, или њима блиска лица, на отворен или прикривен начин, а који се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, родном идентитету, ~~еексуалној оријентацији~~, имовном стању, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, изгледу, чланству у политичким, синдикалним и другим организацијама и другим стварним, односно претпостављеним личним својствима (у даљем тексту: лична својства);
- 2) изрази „лице” и „свако” означавају оног ко борави на територији Републике Србије или на територији под њеном јурисдикцијом, без обзира на то да ли је држављанин Републике Србије, неке друге државе или је лице без држављанства, као и правно лице које је регистровано, односно обавља делатност на територији Републике Србије;
- 3) израз „грађанин” означава лице које је држављанин Републике Србије;
- 4) израз „орган јавне власти” означава државни орган, орган аутономне покрајине, орган јединице локалне самоуправе, јавно предузеће, установу, јавну агенцију и другу организацију којој је поверено вршење јавних овлашћења, као и правно лице које оснива или финансира у целини, односно у претежном делу, Република, аутономна покрајина или локална самоуправа.

Сви појмови који се користе у овом закону у мушком роду обухватају исте појмове у женском роду.

Члан 16.

Забрањена је дискриминација у области рада, односно нарушавање једнаких могућности за заснивање радног односа или уживање под једнаким условима свих права у области рада, као што су право на рад, на слободан избор запослења, на напредовање у служби, на стручно усавршавање и професионалну рехабилитацију, на једнаку накнаду за рад једнаке вредности, на правичне и задовољавајуће услове рада, на одмор, на образовање и ступање у синдикат, као и на заштиту од незапослености.

Заштиту од дискриминације из става 1. овог члана ужива лице у радном односу, лице које обавља привремене и повремене послове или послове по уговору о делу или другом уговору, лице на допунском раду, лице које обавља јавну функцију, припадник војске, лице које тражи посао, студент и ученик на пракси, лице на стручном оспособљавању и усавршавању без заснивања радног односа, волонтер и свако друго лице које по било ком основу учествује у раду.

Не сматра се дискриминацијом прављење разлике, искључење или давање првенства због особености одређеног посла код кога лично својство лица представља стварни и одлучујући услов обављања посла, ако је сврха која се тиме жели постићи оправдана, као и предузимање мера заштите према појединим категоријама лица из става 2. овог члана (жене, труднице, породиље, родитељи, малолетници, особе са инвалидитетом и други).

Члан 21.

Сексуална оријентација је приватна ствар и нико не може бити позван да се јавно изјасни о својој сексуалној оријентацији.

~~Свако има право да се изјасни о својој сексуалној оријентацији, а свако дискриминаторско поступање због таквог изјашњавања је забрањено.~~

Члан 22.

Свако дете, односно малолетник има једнака права и заштиту у породици, друштву и држави, без обзира на његова или лична својства родитеља, старатеља и чланова породице.

Забрањено је дискриминисати дете, односно малолетника према здравственом стању, брачном, односно ванбрачном рођењу, јавно позивање на давање предности деци једног пола у односу на децу другог пола, као и прављење разлике према здравственом стању, имовинском стању, професији и другим обележјима друштвеног положаја, активностима, израженом мишљењу, или уверењу дететоових родитеља, односно старатеља и чланова породице.

ЗАБРАЊЕНА ЈЕ ПРОМОЦИЈА ХОМОСЕКСУАЛИЗМА МАЛОЛЕТНИМ ОСОБАМА И ИЗЛАГАЊЕ ДЕЦЕ САДРЖАЈИМА КОЈИ НИСУ ПРИМЕРЕНИ ЊИХОВОМ УЗРАСТУ.

Члан 45.

Ако је суд утврдио да је извршена радња непосредне дискриминације или је то међу странкама неспорно, тужени се не може ослободити од одговорности доказивањем да није крив.

~~Уколико тужилац учини вероватним да је тужени извршио акт дискриминације, терет доказивања да услед тог акта није дошло до повреде начела једнакости, односно начела једнаких права и обавеза сноси тужени.~~

УКОЛИКО ТУЖИЛАЦ УЧИНИ ВЕРОВАТНИМ ДА ЈЕ ТУЖЕНИ ИЗВРШИО АКТ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ, ТЕРЕТ ДОКАЗИВАЊА ДА УСЛЕД ТОГ АКТА ЈЕ ДОШЛО ДО ПОВРЕДЕ НАЧЕЛА ЈЕДНАКОСТИ, ОДНОСНО НАЧЕЛА ЈЕДНАКИХ ПРАВА И ОБАВЕЗА СНОСИ ТУЖИЛАЦ.

Члан 46.

Тужбе из члана 43. тач. 1, 2, 3. и тачке 5. може поднети Повереник и организација која се бави заштитом људских права, односно права одређене групе лица.

~~Ако се дискриминаторско поступање односи искључиво на одређено лице, тужиоци из става 1. овог члана могу поднети тужбу само уз његов пристанак у писменом облику.~~

Лице које се свесно изложило дискриминаторском поступању, у намери да непосредно провери примену правила о забрани дискриминације у конкретном случају, може поднети тужбу из члана 43. тач. 1, 2, 3. и тачке 5. овог закона.

Лице из става 3. овог члана дужно је да обавести Повереника о намераваној радњи, осим ако околности то не дозвољавају, као и да о предузетој радњи извести Повереника у писменом облику.

Ако лице из става 3. овог члана није поднело тужбу, суд га може саслушати као сведока.

Према лицу из става 3. овог члана не може се истичати приговор подељене одговорности за штету која потиче од акта дискриминације.

Изјава о усклађености прописа са прописима Европске уније

1. Орган државне управе, односно други овлашћени предлагач прописа:

Народни посланик: Марија Јањушевић

2. Назив прописа:

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ЗАБРАНИ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ.

The draft law on amendments and supplements to the Law on of discrimination.

3. Усклађеност прописа са одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум), односно са одредбама Прелазног споразума о трговини и трговинским питањима између Европске заједнице, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Прелазни споразум)

а) Одредба Споразума и Прелазног споразума која се односе на нормативну садржину прописа.

б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума и Прелазног споразума.

в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума и Прелазног споразума.

г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума и Прелазног споразума.

д) Веза са Националним програмом за интеграцију Републике Србије у Европску унију.

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније

а) Навођење примарних извора права ЕУ и усклађеност са њима /

б) Навођење секундарних извора права ЕУ и усклађеност са њима /

в) Навођење осталих извора права ЕУ и усклађеност са њима /

г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност /

д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније /

Не постоји потреба за усклађивањем Предлога закона са прописима ЕУ.

5. Уколико не постоје одговарајући прописи Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност треба констатовати ту чињеницу. У овом случају није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа. /

6. Да ли су претходно наведени извори права ЕУ преведени на српски језик? /

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик ЕУ? /

8. Учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености. /

Београд, 23. октобар 2017. године

НАРОДНИ ПОСЛАНИЦИ

Марија Јањушевић

Бошко Обрадовић